

18.04.2023

5-А-Б

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Людина і довкілля протягом історії: господарювання, проблема ресурсів. Людина як частина природи.

Мета уроку: навчити учнів розрізняти поняття «натуральне господарство» та «ринкове», скласти уявлення як виникло землеробство та скотарство; розуміти як людина пройшла етап від привласнювального господарювання до відтворювального; вчитись наводити приклади впливу діяльності людини на навколишнє середовище в часі і просторі, взаємодії людини та природи.

Актуалізація опорних знань

- Які головні події боротьби за незалежність України вам відомі?
- Хто з історичних діячів відзначився в боротьбі за незалежність?
- Кого з борців за незалежність України ви запам'ятали?
- У який спосіб відбувалася боротьба за незалежність України?

Вивчення нового матеріалу

Із стародавніх часів життя людини було залежним від природи. Клімат і природа визначали спосіб життя людини, її заняття, знаряддя праці, їжу, одяг, житло, дозвілля. Життя первісних людей було сповнене випробувань, адже супермаркетів не було й булки на деревах не росли. Виробляти продукти харчування люди ще не навчилися. Усе, що давала природа, люди привласнювали, нічого не виробляючи. У ті часи головними заняттями людини були збиральництво, полювання та рибальство. Така форма господарювання називається **привласнювальною**, оскільки люди залучали в готовому вигляді дари природи для власних потреб.

Така форма господарювання називається **привласнювальною**, оскільки люди залучали в готовому вигляді дари природи для власних потреб.

Усе, що давала природа, люди привласнювали, нічого не виробляючи. У ті часи головними заняттями людини були збираніцтво, полювання та рибальство.

З часом, збираючи зерна їстівних рослин, людина помічала, що зернини, які потрапляли в землю, навесні проростали й пізніше можна було зібрати такі самі зерна. 10 тис. років тому люди почали **обробляти землю, засівати її** — **займатися землеробством**. Нерідко з полювання давні мисливці приносили молодих тварин, навчилися їх доглядати, отримувати м'ясо, молоко. Так **виникло скотарство**. Виникнення землеробства і скотарства мало велике значення. Тепер людям не потрібно було долати великі відстані в пошуках їжі, і вони почали засновувати тривалі поселення. Так сформувався осілий спосіб життя.

З часом, збираючи зерна їстівних рослин, людина помічала, що зернини, які потрапляли в землю, навесні проростали й пізніше можна було зібрати такі самі зерна. 10 тис. років тому люди почали обробляти землю, засівати її — займатися землеробством.

Нерідко з полювання давні мисливці приносили молодих тварин, навчилися їх доглядати, отримувати м'ясо, молоко. Так виникло скотарство. Виникнення землеробства і скотарства мало велике значення. Тепер людям не потрібно було долати відстані у пошуках їжі і вони почали засновувати тривалі поселення. Так сформувався осілий спосіб життя.

Осілий спосіб життя сприяв розвитку **ремесел** — виготовлення різних виробів, необхідних для повсякденного вжитку: посуду, одягу, хатнього начиння, знарядь праці.

Таким чином, на зміну привласнювальній формі господарювання прийшла відтворювальна (людина сама виготовляла необхідні продукти для життя).

Робота з термінами (запишіть)

Натуральне господарство — господарство, де продукти виробляють для задоволення власних потреб, а не для продажу.

Ринкове господарство — господарство, у якому головною метою діяльності є отримання прибутку шляхом продажу виробленої продукції.

Прибуток — виражена в грошах різниця між доходом (сумою грошей, отриманих від продажу товару) і сумою витрат на виробництво товару.

Гроші — особливий товар, у якому втілена вартість інших товарів і послуг.

Безпечне довкілля

Уся історія людства — це історія його взаємин із природою. Діяльність людини завжди впливала на стан довкілля. Найчастіше цей вплив був негативним. Особливо збільшився тиск людини на природу в часи прискорення технічного прогресу, починаючи з XVIII–XIX ст. Поступово люди зрозуміли, що своїм безгосподарним ставленням можуть знищити Землю і власне середовище існування. Тому в другій половині XIX ст. у розвинених країнах створили перші природоохоронні об'єкти — національні парки.

Національний парк Йосеміті, США

Національний парк Серенгеті, Танзанія

Поступово люди зрозуміли, що своїм безгосподарним ставленням можуть знищити Землю і власне середовище існування. Тому в другій половині XIX ст. спочатку в США, а згодом і у європейських країнах створили перші природоохоронні об'єкти — національні парки.

Національний природний парк Синевир, Україна

У наш час охорона довкілля є одним із головних завдань, якими опікуються громадські активісти, екологічні організації, уряди держав і світові організації, наприклад ООН — Організація Об'єднаних Націй.

Для того щоб зберегти довкілля, розроблено концепцію сталого розвитку.

Сталий розвиток — задоволення потреб суспільства без шкоди для майбутніх поколінь.

Основою сталого розвитку є економічні й екологічні інтереси суспільства. Порушення рівноваги між ними впливає на погіршення якості життя.

Перегляньте відео: https://youtu.be/2EwBgEt_c_s

Повторення вивченого. Рефлексія.

1. Самооцінювання. Оцініть свої успіхи в опануванні теми «Людина і довкілля протягом історії» — поєднайте кожне з питань для самоконтролю із відповідним смайликом успіху. Усно дайте відповіді на поставлені запитання.

Домашнє завдання: Прочитайте пар. 28.

Творче завдання: створіть власний рейтинг «Винаходи людства за весь час існування людської цивілізації» (письмово або у вигляді презентації).

Повторити тему «Історична пам'ять».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com